

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland
Youtube: [klik hier](#)

Nieuwsbrief 254 6 augustus 2024

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur

Het werkgebied omvat de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk, Ypenburg-Leidschenveen (Den Haag), Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Afdeling van de
Koninklijke Nederlandse Natuurvereniging

VOORUITBLIK

Rubriek Lief en Leed

Leden die een geboorte meemaken, gaan trouwen, ziekenhuis opname, overledene in de directe kring. Stuur een bericht voor deze rubriek.

31 augustus, 16.15 – circa 20.30 uur een ledenvergadering met een speciaal feestelijk tintje.

Het programma ziet er als volgt uit:

16.15 uur verzamelen bij restaurant de Hooiberg in 't Woudt

16.30 uur starten met het officiële gedeelte. In een half uur zullen een aantal belangrijke onderwerpen de revue passeren

17.00 uur Geert uitzwaaien als voorzitter

17.30 uur presentatie die aansluit op ons jaarthema

18.00 uur soep met broodjes

19.00 uur keuze uit drie activiteiten

A. Bezoek Groeneveldse molen (lopend of op de fiets)

B. Rondleiding t Woudt, incl kerkje

C. Excursie met tips en trucs om je gebruikerservaring met Obsidentify te verbeteren

20.30 uur uiterlijk terug in restaurant de Hooiberg om af te ronden

Wil je aanwezig zijn bij deze ongetwijfeld leuke en gezellige bijeenkomst? Geef je dan snel, maar in ieder geval vóór 17 augustus, op via ondine-natuurlijk@caiway.net. Maximaal 60 personen kunnen zich aanmelden. Vermeld bij aanmelding naar welke activiteit je voorkeur uitgaat (A, B of C) en vermeld ook je tweede keus, voor als de eerste keus vol is. Twee weken voor de bijeenkomst ontvang je dan de routebeschrijving en de agenda en stukken voor de vergadering.

DOE IETS VOOR DE NATUUR - het is makkelijker dan je denkt –

Een serie van 12 tips die we iedere week publiceren.

Word lid van Natuurlijk Delfland of maak iemand enthousiast om ook lid te worden (bijvoorbeeld je huisgenoot). Een natuurvereniging met véél leden kan véél meer doen voor de natuur

Jaarthema 2024: Schoner water

Soort van het seizoen Zomer: Watergentiaan en zweefvliegen

Kijk in juli tot en met september uit naar deze twee soorten; maak foto's en meld deze via naaturlijkdelfland@knnv.nl; vermeld plek waar je ze gezien hebt.

Wij publiceren deze in onze Nieuwsbrief. Je kan ze ook rechtstreeks bij waarneming.nl melden.

Het Soort van het seizoen is één van de activiteiten in ons jaarthema Schoner water, [klik hier](#) voor de informatiebrief.

Schoner water?

Tijdelijk water uit de Lek voor de productie van drinkwater vanwege hoge concentraties bestrijdingsmiddelen in de Maas. Artikel in Telstar (Pijnacker), [klik hier](#).

31 juli, **hommelbijvlieg** samen met 10 andere hommels, bijen en zweefvliegen o.a. **steenhommel**, **akkerhommel**, **aardhommel** op één enkele bloem van de **akkerdistel** in een veld van **akkerdistels** in de Natuurspeeltuin Abtswoudse Bos. De **akkerdistel** is een geweldige plant om de insectenstand weer een beetje terug te krijgen, Huub van 't Hart.

31/7, **hommelbijvlieg** op **akkerdistel**,
Natuurspeeltuin Abtswoudse Bos, Delft, Huub van
't Hart

31/7, **zwartvleugelstekelwapenvlieg**,
Claudia

1/8, **puntbijvlieg** op hop, Kwarteltuin, Delft, Huub
van 't Hart

1/8, **kervelgitje** op hop, Kwarteltuin, Delft,
Huub van 't Hart

4/8, **snorzweefvlieg** op **bosrank**, Kwarteltuin,
Delft, Huub van 't Hart.

Elke donderdag, 11.05 uur, omroep Delft

Geert beantwoordt vragen over Natuurlijk Delfland. Luister mee [klik hier](#)

7 augustus, 10.00 – 12.00 uur, Natuurcafé thema leven in het water, Melarium

We gaan waterdieren scheppen. Het natuurcafé is niet zomaar een café. Het is een plek waar liefhebbers van de natuur samenkomen. Onder het genot van een kopje koffie of thee, kun je hier ervaren uitwisselen en er over leren.

Kom naar het Natuurcentrum Het Melarium in het Ackderijkse bos in Delft.

Gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijsseweg, Delft

Luister vanaf 7.30 uur naar omroep West

10 augustus, 15.00 – 17.15 uur, excursie schelpen en aanspoelsels, Monster

Tussen Monster en Ter Heijde zoeken naar schelpen en aanspoelsels. Na afloop bekijken en bespreken we de vondsten met elkaar bij een strandtent. Het is gezellig en leerzaam om met elkaar langs het strand te zoeken naar wat er ligt, het is elke keer weer een verrassing. De vondsten geven inzicht in de kwaliteit en veranderingen van het zeeleven.

Deze activiteit is een onderdeel van het landelijke Strandaanspoelsel Monitoring Project (SMP) dat door stichting Anemoon wordt gecoördineerd. Na afloop drinken we wat, voor eigen kosten. Opgeven bij medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com

11 augustus, 13.00 – 15.00 uur, excursie Schoner water in Delfgauw

Verzamelplek: SBB P-terrein aan de Noordeindseweg naast Uylenburg op nr. 70, 2645 BC

Delfgauw.

Schoner water geeft meer planten en dieren. Betere inrichting en beheer voor plant en dier van oevers en watergangen geeft schoner water. Die twee dingen gaan samen.

In de Bieslandse Bovenpolder is ruimte gemaakt voor de natuur door er een plas-dras aan te leggen voor steltlopers en eenden. Ook zijn er helofytenfilters en natuurvriendelijke oevers aangelegd. Er wordt gebruik gemaakt van vaste mest uit eigen potstal voor het bemesten van het gras. Het geheel wordt beheerd door de Hoeve Biesland.

Belangstellenden worden uitgenodigd zich aan te melden voor deze wandeling via medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com; er kunnen maximaal 20 personen mee; dus aanmelding is verplicht.

13 augustus 20.00 – 21.30 uur, programma-avond

Om mee te denken en mee te organiseren voor het programma van het 4de kwartaal via zoom.

Vraag de zoomcode aan via medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com

Week 32, reuzenberenklauwbrigades

Er is genoeg te doen voor meer handen. Vraag informatie en geef je op natuurlijkdelfland@knnv.nl.

Delft:	Abtswoudse Bos West,	maandagavond
Rijswijk:	Wilhelminapark,	dinsdagavond
Pijnacker:	Bieslandse Bos,	woensdagavond
Pijnacker:	Tolhek,	woensdagavond
Delft:	Abtswoudse Bos Midden,	zaterdagmiddag
Delft:	Abtswoudse Bos Oost,	overdag door de week, wisselend
Rijswijk:	Pasgeld,	op wisselende avonden
Delft:	TU wijk,	overdag door de weeks

Waar is Natuurlijk Delfland actief?

Natuurlijk Delfland heeft een groot werkgebied. Sommige dingen doen we overal, maar andere ook bij jou om de hoek.

[Klik hier](#) dan zie je waar we actief zijn

Tuintip:

Wat kun je zaaien in augustus? Je kunt heerlijke gewassen zoals radijsjes, spinazie en sla nog volop zaaien. Verder kun je in augustus ook beginnen met zaaien voor het aankomende jaar. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan snijbiet, kolen en lente-uitjes.

Sterrenhemel

dinsdag 6 augustus

21.42: Vanavond kunnen we, onder gunstige omstandigheden, de eerste maansikkel zien na de afgelopen Nieuwe Maan. Het is op dit moment 2,4 dagen na Nieuwe Maan; de Maan is wassend en voor 5,3% verlicht. De maansikkel heeft een breedte aan de hemel van 1,6' en hij is kort na zonsondergang zichtbaar.

donderdag 8 augustus

12.00: Het maximum van de meteorenzwerm δ -Aquariden noord vindt vandaag plaats. Zelfs wanneer de radiant in het zenit zou staan, zouden er van deze zwerm naar verwachting gemiddeld slechts zo'n 4 meteoren per uur vallen. De radiant van de zwerm staat rond 3.30 uur in het hoogste punt aan de hemel, op 40° boven de horizon. Er is dan bij ons ieder uur slechts een enkele meteor van deze zwerm zichtbaar. In totaal zijn er, door meteoren van andere zwermen en sporadische meteoren, bij donkere en heldere hemel circa 14–22 "vallende sterren" per uur te zien.

vrijdag 9 augustus

03.32: De Maan staat in het apogeum; het punt van zijn baan om de Aarde dat het verst van de Aarde ligt. De afstand tussen de Aarde en de Maan bedraagt 405.297 km. Door de grotere afstand lijkt de Maan nu kleiner aan de hemel te staan dan gemiddeld: 29'29,0". De

Maan is wassend, voor 25% verlicht en is met name 's avonds (in het zuiden) en in de vroege nacht (in het westen) goed te zien.

zaterdag 10 augustus

01.00: Het maximum van de meteorenzwerm vindt vandaag plaats. Wanneer de radiant in het zenit zou staan, zouden er van deze zwerm naar verwachting gemiddeld zo'n 5 meteoren per uur vallen. De radiant van de zwerm staat rond 7.30 uur in het hoogste punt aan de hemel, op 25° boven de horizon. Het beste moment om waar te nemen is op 10 augustus rond 4.00 uur. De radiant staat op dat moment zo'n 12° boven de zuidoostelijke horizon; niet erg gunstig. De Maan stoort niet.

maandag 12 augustus

17.19: De Maan is in de fase van Eerste Kwartier. De rechter helft van de Maan is nu verlicht en de Maan is met name 's avonds zichtbaar. Rond, en vooral voor Eerste Kwartier is een goed moment om het maanoppervlak waar te nemen; Op de grens tussen het verlichte en het donkere deel van de Maan komt de Zon net op. Hierdoor werpen bergen en kraterranden lange schaduwen, wat een extra diepte-effect veroorzaakt.

21.00: De meteorenzwerm Perseïden bereikt zijn maximum. De meteoren van de Perseïden zijn helder en snel en hebben nalichtende sporen. Wanneer de radiant in het zenit zou staan, zouden er van deze zwerm naar verwachting gemiddeld zo'n 85 meteoren per uur vallen. Rond 7.30 uur staat de radiant van de zwerm in het hoogste punt (op 84°) aan de hemel. Het beste moment om Perseïden waar te nemen is op 13 augustus rond 3.45 uur. De radiant staat op dat moment zo'n 60° boven de oostnoordoostelijke horizon. In onze streken zijn dan vermoedelijk circa 40–55 meteoren per uur van deze zwerm te zien.

Groene winkel

Onder andere het verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij
Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Rachel Carson, op de bres voor de aarde
60 jaar na *Silent Spring*, door Medard Hilhorst, prijs € 24,95
(ook als e-book verkrijgbaar)

Met haar boek *Silent Spring* maakte Rachel Carson grote indruk. Het boek luidde de noodklok over de stand van ons leefmilieu. *Silent Spring* werd gepubliceerd in het najaar van 1962 en markeerde het begin van de milieubeweging. Nu, zestig jaar later, is het natuur- en milieubewustzijn, mede dankzij haar, groter dan ooit.

TERUGBLIK: Waarnemingen

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

Nb. De afspraak in de vogelwereld is dat foto's met nesten en eieren niet worden gepubliceerd om ze niet te verstoren. We zullen dus alleen de waarneming in de Nieuwsbrief opnemen.

22/7, **gewone engelwortel**, Abtswoudsepark, Delft, Aukje Gjaltema

In het Abtswoudse Bos voor het eerst dit seizoen bramen geplukt. Ze zijn er weer volop. Wat er niet was, waren alle juffers, vliegen, bijtjes en spinnen waarvoor ik mijn fotoestel meegenomen had. Er viel alleen een jonge **groene schildwants** in mijn bakje...

Op het pad zat wel een klein uitgevallen **dagpauwoog** te zonnen. Een stukje verderop langs het pad lag en dode **mol**. De bloeiende **gewone engelwortel** was de enige waar wat insecten op zaten. Vooral heel veel parende soldaatjes (**kleine rode wekschild**).

22/7, dode **mol**, Abtswoudsepark, Delft, Aukje Gjaltema

22/7, gewone barnsteenslak, Abtswoudsepark, Delft, Aukje Gjaltema

22/7, **kleine rode wekschild**, Abtswoudsepark, Delft, Aukje Gjaltema

22/7, **dagpauwoog**, Abtswoudsepark, Delft, Aukje Gjaltema

24/7, **kleine beer** (*Phragmatobia fuliginosa*, nachtvliinder, Syriësingel, Delft, Aukje Gjaltema)

24/7, **dubbelkelk**, Provincialeweg, Delft, Annelies de Zeeuw

25/7, **waterpunge**, Sint Jorisweg Delft, Patrick Ehlert

Waterpunge is een vrij algemene plant die vooral in het westen van het land voorkomt. Toch wordt deze niet zo vaak gevonden in onze regio. Maar misschien komt dat ook doordat de kleine witte bloemetjes niet erg opvallen.

28/7, **ekster** (pica), Delfgauw, Bart Hendriks

29/7, **gehakelde aurelia**, Naaldwijk, Alex Koppert

30/7, halve maan (overdag), Bart Hendriks, Delfgauw

30/7, **houtduif**, Delfgauw, Bart Hendriks

30/7 **vroeg glazenmaker**, Tweemolentjesvaart Delft, Patrick Ehlert
De vroeg glazenmaker is een libel die 20 jaar geleden nog vrij zeldzaam was, maar die inmiddels vrij algemeen is. Je kunt ze vooral in mei en juni tegenkomen, dus de drie die rondvlogen boven de Tweemolentjesvaart waren "late" vroeg glazenmakers.

31/7, **loos blaasjeskruid** vrij massaal in de Natuurspeeltuin Abtswoudse Bos, Delft, Huub van 't Hart.

31/7, **akkerhommel** (*Bombus pascuorum*), Bruun van der Steuijt

31/7, **egels** in de tuin, Bernadette Stofregen

31/7, **egels** in de tuin, Bernadette Stofregen

31/7, **stenhommel** op **akkerdistel**,
Natuurspeeltuin Abtswoudse Bos, Delft, Huub van
't Hart

31/7, **akkerhommel** op **akkerdistel**,
Natuurspeeltuin Abtswoudse Bos, Delft, Huub
van 't Hart

1/8, **appelstippelmot**, Lia Claus

2/8, hoek Westplantsoen / van der
Heimstraat, Delft. De vernieuwde
boomsingels zijn door de gemeente ingezaaid
met een bijen vriendelijk zaadmengsel. Het
zoemt aan alle kanten en het ziet er
fantastisch uit!, Margreet Hogeweg

2/8, twee **egels**, mannetje en vrouwtje, maken
veel herrie tijdens hun liefdesavonturen,

Kwartelstraat, Delft, foto uit video van buurvrouw Jet.

31 juli, op het Sint Maartensrechtpad, **haas**, Bruun van der Steuijt

2 augustus, 1 egel in de Wezeltuin

TERUGBLIK: Activiteiten

Gemeente Delft komt met Visie Groen & Diversiteit

Als Natuurlijk Delfland hebben we de totstandkoming van deze visie van harte ondersteund. De stad als bij uitstek menselijke biotoop wordt als een natuurlijke biotoop gezien.

De werkelijkheid is nog wel iets weerbarstiger, omdat nog steeds delen van de ecostructuur dreigen te worden bebouwd. Maar als visie is het echt een grote stap vooruit. Wij zullen alles doen om deze visie en de uitvoering ervan te ondersteunen.

De Kwarteltuinen worden als een voorbeeld genoemd (blz 20). Zie foto Huub van 't Hart. Deze visie is de kroon op het werk en het resultaat van jaren inzet van Diny Tubbing als stadsecoloog en als voorzitter van de landelijke Werkgroep Stedelijke Ecologie (2000). De volgende stap zal zijn om de natuur als uitgangspunt te nemen van het menselijk handelen. Dat zal nog iets meer tijd vragen...

Overleg Natuurbescherming

Geert, Annelien, Ondine en Huub waren bij elkaar om de voortgang van juridische procedures te bespreken van o.a. Watergat Monster, Pasgeld Rijswijk en assimilatieverlichting Westland/Oostland. Het werken met de nieuwe Omgevingswet was op tafel. De nieuwe Visie Groen & Biodiversiteit van gemeente Delft is wat ons betreft een goed voorbeeld voor andere gemeenten.

Overleg Natuurbeheer

Geert, Dik Frank en Huub (Ondine was op fietsvakantie) waren bij elkaar om de voortgang van het Natuurbeheer te bespreken. Gekeken is naar het werk van de 7 knotteams, de 13 bestaande teams landschapselementen (boomgaarden, erfbeplanting, Eendenkooi, Heemtuin), de 8 teams landschapselementen in oprichting en de bijzondere projecten Natuurbeheer, zoals Groene Strand Monster, de Reuzenberenklauwbrigades en de Paddentrek.

Wil je de laatste twee actuele edities van de Nieuwsbrief inzien?

Dat kan nu ook via LikeJeWijk Ypenburg, [Klik hier](#)

26 juli, Bijentuin Kinderboerderij Tanthof

Afgelopen vrijdag gedaan wat we de laatste weken al diverse keren deden: riet knippen. Nu ook het gemaaid riet van de slootkanten opruimen. Het ziet er al weer een stuk beter uit. Volgende keer verder, en dan ook de planten die naast het Bijenhok waren geplant aan de noordkant daar nu weghalen en een ander plekje geven. Het nieuwe Bijenhok is een stuk groter dus het pad aan de noordkant is verdwenen. De afscheiding tussen sloot en border gemaakt van boomstammen, is grotendeels vermolmd dus daar hebben we nieuwe stammen neergelegd.

vermolmde boomstammen

ijzerhard

Zodra er weer wat is gezaagd doen we de rest, zie de foto. Daarnaast nog een foto van de mooie **ijzerhard**. Nicoline Veenendaal

30 juli, Team vissen, inventarisatie vissen, Delftse Hout

Dinsdagavond zijn we weer gaan schepnetvissen met een groep van zes personen. We begonnen bij KNUS, Delftse Houtig, en vingten een 8-tal juveniele **kleine modderkruipers**, twee **baarzen** en een **zeeltje**. Geert en Jos deden nog een poging om vanaf een boot (te leen van KNUS) direct langs de rietkraag te scheppen, maar zonder succes.

Daarna een tweede schepronde bij de Tweemolentjeskade. Ook hier was oogst mager. Een 7-tal **driedoornige stekelbaarzen**, 2 **bittervoorns**, 2 **kolblei/brasems** en een exoot, de **Kaukasische dwerggrondel**. Toch nog 7 soorten maar in zeer lage aantallen. Hopelijk volgende keer meer succes.

baarzen

kleine modderkruiper

1 aug, blikjes, blikjes, blikjes....misschien een idee voor jou?

Annelies heeft de nodige blikjes weggebracht en de opbrengst (€ 10,-) aan Natuurlijk Delfland geschonken. Grote dank daarvoor.

5 augustus 13.30 – 16.30 uur Raad van State

Op zitting van de Raad van State lieten Bewonersorganisatie Monster Noord en Natuurlijk Delfland weten dat op de drie percelen van het Watergat in Monster maïs is geteeld. De gemeente Westland en de Ontwikkelingsmaatschappij Westlandse Zoom (OBWZ) ontkenden dit. De maïs is geteeld minstens van 2014 tot 2017. Als er mensen zijn die foto's hebben van deze maïsteelt stuur die dan naar natuurlijkdelfland@knnv.nl.

5 augustus, 19.00 – 21.00 uur, Waterleven in de Botanische Tuin

Op verzoek van Kees Mostert heeft het Team Water naar het waterleven gekeken. En uiteraard hebben we verder gekeken dan alleen maar water. Dit in het kader om de biodiversiteit van de Botanische Tuin in kaart te brengen.

Wat hebben we gezien?

Bootsmannetje onbekend, duikerwants onbekend, gewone sigaar, gewone vijverloper, groene specht, halsbandparkiet, huiszwaluw, klein kroos (10.000 ex), kroosvlindertje, langpootmug onbekend, marmelgronnel, moeraswaterroofkevertje, schaatsenrijder onbekend, platworm (Schmidtea lugubris/polychroa/nova), watervlo onbekend, gewone zoetwaterpissebed. Het was een heerlijke avond op deze paradijselijke plek.

Het Team Water, Kees Mostert

Het paradijs in Delft, Geert

Melarium ons clubhuis

Het Melarium, natuurhuis voor natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijssesweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijssesweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium.

Gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijssesweg, Delft.

Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14, natuurlijkDelfland@knnv.nl.

[Klik hier](#) voor meer informatie

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Ted Kruithof, verwerken van de inzendingen

Piet Makkes, redactie

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

En vele personen die in de bijdragen staan.

Het redactieadres is natuurlijkDelfland@knnv.nl zie ook het briefhoofd.

TIPS

Meer kruidenrijk grasland in veenweidegebied

Judith Westerink (WUR = Wageningen University & Research en bekend van Boeren voor Natuur Biesland) onderzocht hoe meer kruidenrijk grasland kan bijdragen aan de bedrijfsopbrengst. [Klik hier](#)

Circa 90 procent van de zuivel in supermarkt is sloopmelk

Hoe zit dat? [Klik hier](#)

Handleiding Natuurvriendelijk Isoleren: zo houd je rekening met kwetsbare dieren

[Klik hier](#)

Vragen? Neem dan contact op met [Madeleine Braakman](#), regisseur Klimaat en Energie Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, 06 83705064 of m.braakman@milieufederatie.nl

Stel natuur centraal in de Omgevingswet

[Klik hier](#)

Maaien van waterlopen (sloten en vaarten)

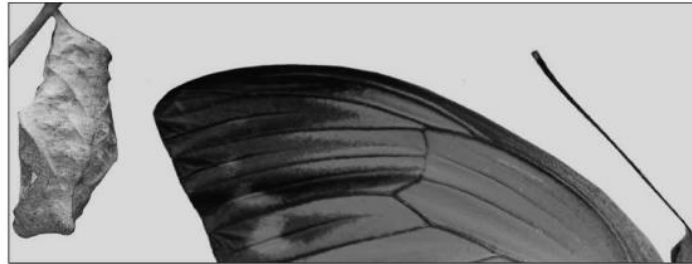
[Klik hier](#)

2024 is het jaar van de wesp.

Maar de wesp is eng en moet dood, dat hoor ik te vaak! Maar waarom?

[Klik hier](#)

Bij ons kun je
je ontpoppen.

Tot iemand die van de natuur geniet, Of haar bestudeert en beschermt. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijz in de natuur.

Natuurlijk Delfland

delfland.knnv.nl

Kijk voor de activiteiten in het hele kwartaal op onze site

Want het programma wordt regelmatig aangevuld.

[Klik hier](#)

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.

Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.